

85.

### Articulus 3.

Respectu Convincationis utrarumq; Confederationum et ratione Securitatis M<sup>te</sup>.

Ten Punct  
indicatur  
rectius in  
Tractatu

Et unanimi quoq; S<sup>ae</sup> R<sup>ae</sup> M<sup>te</sup> et omnium Ordinum Reipublica C<sup>on</sup> sensu decretum et Stabilitum est, ut sublati omnibus quo bellicorum temporum injuria impulerant confusionibus, Vetera instituta Jura, Privilegia, Constitutiones, Legesq; fundamentales Reipublicae ad formam et Antiquum Usam vera ac legitima Libertatis in Omnibus C<sup>on</sup> silijs, Dignitatibus, Ministerijs: salva circumscriptione eorum, qua in omnino Article regulabitur: et quibusvis Actibus publicis restituantur religiose in posterum tam a S<sup>ae</sup> R<sup>ae</sup> M<sup>te</sup> quam a ceteris Ordinibus, videlicet a Senatorio et Equestri, tum ab alijs Statibus observentur.

### ¶ Amus

Hinc omnes Confederationes Nobilitares signanter vero Jamogrodensis Minens Polonia die Mense tum Majens Polonia die Mense nec non M<sup>te</sup> Lithuania ex altera Parte interte et ferme, aliq; consecuti eorundem Actus cum toto causa effectu mediante istius transactionis Auctoritate expune dissolvuntur, omnesq; qui predictas Confederationes cunctas amplexi sunt, a Nexu et obligatione Juramentorum suorum in perpetuum absolvantur, regressusq; ad easdem sive Novas Confederationes sub quocunq; praetextu vel titulo Interdicitur, tum Convocatio Nobilitatis ad expeditionem Bellicam vulgo R<sup>ep</sup>ospolite Ruzenie, que soli S<sup>ae</sup> R<sup>ae</sup> M<sup>te</sup> durante illius Vita, juxta Leges Patrias repetit in posterum prohibeatur sub penis in Legibus expressis

### ¶ Idus

Ut autem dulci misce Libertatis, et restituta tranquillitatis Usu omnes Status ac Dominia Reipublicae. quantoq; amotis helleum incommodis juxta Conditiones et Leges in presenti Tractatu ex Consensu Partium prescriptas gaudere possint, auctoritas Generalium Comitionum Paificationis Statim succedet, qua ad restabimentum legitimum ac restituendam usitatam formam Regiminis Reipublicae per Sauram Regiam M<sup>te</sup> indicentur, literaq; Universales, Statim in Ratificationem Tractatus hujus pr<sup>o</sup>ij<sup>o</sup> cedentur, ac sub Directio



120 235

Proci Stanisłai Leduchowski Lucamerani Remeneensis  
tanquam jam tum Mareschali Comitum premisis Comitibus Electionibus  
Nuntiorum Terrestrium expedienter salva observantia Legum in futurum  
respectu Comitum Generalium Ordinariorum, quolibet biennio clapso  
celebrandorum juxta prescriptum Constitutionum.

### S. Tertius

Deniq̄ ut contra quosvis internos et externos Insultus, sit provisā suffi-  
ciens, plena realis ac firma Securitas Mti ac Libertati sicuti Ordines et  
Status Republica in locum Copiarum Saxonicarum alteriusq̄ cujuscuq̄ Na-  
tionis Regni defensionem ab intra et ab extra, praesertim contra ingruentem  
hostilitatem Svecicam in Provincias et Dominia Republica in se suscipiunt,  
simulq̄ ne Principibus contra communem hostem Regem Sveciae Colligatis  
per Convocationem Copiarum dictarum ex Ditionibus Regni Poloniae, ullum  
eveniat praesudicium, et ne ydem Colligati Principes in casu necessitatis ad  
ferendum auxilium Regno Poloniae contra eundem hostem obligentur, pre-  
cavere cupiunt, ita volentes se ponere in statu perfecto ejusdem defensionis,  
Ordinationem Militiae certae et Regularis in Repartitiones per Palatina-  
tus Terras et Districtus distribuenda ex antecessibus et praecedentibus Con-  
ditionibus juxta computum secretum, praevio utrarumq̄ Partium moderamine  
et assensu quo ad quantitatem et qualitatem nec non mediantibus Literis  
Suae Regiae Mti vulgo za przypowiedniemi Listami J. H. Mti, durante  
praesenti Tractatu determinatum cum Stipendijs Regularibus, fixis  
et infallibilibus, exnunc in Regno Poloniae et MD Litta constituerunt ac  
super hoc unanimiter convenerunt, quod praemisso et constituto tali Regu-  
lamine Militiae, nexu et Ligamina confederatorum Praevituum utriusq̄  
Gentis et auctoramenti exnunc post subscriptum et ratificatum Tra-  
ctatum dissolventur, statimq̄ in Repartitiones suas dimittentur, ac sub  
Jurisdictionem et Potestatem a Legibus praescriptam Sutorum Ducum, pre-  
tio quietis publica, praevia Cessione Circumscriptionis in praesenti  
Tractatu conventae redibunt, neq̄ y qui in novo Computu Literis Regiae  
auctoritati non continebuntur, amplius pro Militibus Stipendiarijs  
Republica censebuntur et habebuntur, neq̄ in posterum cuiuscuq̄ Militiae  
Regni et MD Litta sub quocunq̄ Titulo vel pretextu, ulteriores nexu  
seu Confederationes formare, et in illis persistere licebit sub rigore penarum  
in Legibus expressarum.



S: Actus

Præterea S. R. Mttas una cum Ordinibus Regni et MD. Littæ proclu-  
dendo omnem licentiam viamq̃ novis Subbt ac moliminibus tranquilli-  
tatem publicam convellentibus Contra quosvis in futurum Partes Svecias  
earumq̃ sequaces palam sive clam promoventes ac ferventes tum Congressus  
dentias cum Hostibus S. R. Mttis et Republica continuantes, aliosq̃ hujus  
Tractatus infractores criminum tantum contra Statum Patratres, Judicia  
Extraordinaria, vim et potestatem Judiciorum Comitialium represen-  
tia ad Normam antiquarum Constitutionum vigore istius Conventionis usq̃  
ad Comitia prima post conclusum Tractatum cum Corona Svecica duran-  
tura circa Latus Regium statuerunt ac decreverunt. Eoq̃ sine ex sen-  
torio Ordine MM. Ea Equestri vero MM: designarunt salvâ penes  
Salicis contra Delatores falsos et iniquè vexantes.

die 1. Obns. Po zagecieniu, Imi D. Bishop w Mewie Swociej uyrzadz, ze po obmy-  
niu wozorayszym Proiektu Seuvitatis Mttis, lubo iestozie conditionalitate  
aby Krol Imi pokazal quo Amere Lura Mttis Libertatis prosequitur, Pro-  
iectu Circumscriptionis Hetmanew od Ichmsu podany examinirowan  
onemuz nie iest contrarius, Itq̃ jednalz preustodycyq, aby gdy sig tak  
wielka wystawie Mahina nowego porzadku, wszelka adhi beatus cir-  
kumskrypcya, aby ta nowa fabryka doskonalsza byla niz stara, zeby hi  
defectus ktore sig w starey znalarty w nowej evitari mogly.

Ze tedy uczyniwszy preustodycyq deklarowal ze z strony Krolewskiej nie  
ma w przypadac, tytko respektem Officyerow Cudroziemcow, aby in defi-  
ctu Nationalium, et sine prejudicio Onych mogli sig miesci w Woy-  
osobliwieci, ktory sig w Turbie Cudroziemskiej znaydujq, poniewaz  
Praxis iur to przedtym obtinuit. Potay jednalz gdy beda capaces, chca  
Krol Imi aby mieli Prym gdy sig uycwicza, bqdz miqdzy kadetami, byt  
per Usum Militia, a interim dla lepszego porzadku Military aby nie  
byla droga zawarta alienigenis.

Potym cypal pemiensy Proiektu Circumscripticnis Hetmanow.



Do przeczytania którego przymawiali się interlocutorie ad Causulas.  
Im Pan Woiewoda Podolski rzekł: że Stany Konfederowane iaku krola  
Imi viderunt fortem, tak teraz requirunt Iustum, przyjmując ewielka  
obligacyę hanc, acquiruntatem eius, ze racy pemienniony Projekt zastawie  
akceptowac. Przydat ze y ich jest to votum, aby Correctura daunyeh Defektow  
stata się w nowym porzadku Antidotum.

O się tyce Officerow Cudzoziemskich, w tym mają limitatam potestatem, ale  
gdy Silekta Polska pro catenis z tym się klanquie ze pierwsza chęć przelać krew  
za krola Imi, tedy należy aby przed innymi Patriota przystęp mieli do han-  
dusaję ze habiles znaydę. O strony Iudiciorum w których Hetmani ad respen-  
dendum obligantur, upraszat aby przydano Iudicia Castrensia.

Inhibet tu interlocutorie Im P. Sypien, zeby dobrze było aby Hetmani byli  
Triemales.

Reposuit Im A. Biskup ze e contra wiekszeby urosły inderwenieruje, bo Hetma-  
ni circa Expirationes Terminu ustawicznie robili by Świąski, byty by Amulaye  
między Domami, Zebrye między Osobami, disciplina variabilis etc.

Im Pan Starosta Kiepanicki przymawit się ad Causulam o Cudzoziemcach, ze  
gdyby się ta Causula miesciła, toby się exotica Militia znemu mogła umieszcac  
ktory amovere studemus. Ze Patriota znaydują się habiles, ze ich wprzod  
trzeba sprobowac, a iezeli nie będą idenei, to amovere.

Do tegoż przymawit się Im P. Kastellani Szemski, ze Cudzoziemcy często  
zewodzili, nadarszy za Granicę pouchodzili, dla tego trzeba takich, zeby z  
Nami zostali, zeby ich było na czym patrzyc.

Prekł nato Im A. Biskup pamietaję na owe pnestroge, ze ures sua templa Sacer-  
des yre ta materya bardziey concernit Schmp, Ktory ad utramq nati Palli-  
dem, examen Icy onymze relinquit. To tylko namienit ze nigdzie nie czytat  
Prawa, aby mieli Cudzoziemcy albo excludi, albo generaliter admitti, Przyktady  
zas et usus docent, ze im był otwarty campus benemerendi de Republica, oso-  
bliwie gdy iezce Indigenat chodzit ex gratia Principis y nie był restrictus  
do Leymu, do tego jest konstytuya Anni. o kamieniu, gdzie w Kuzkie

tey tam fortecy autherizantur Cudzoziemcy. Szczyym y teraz skhodzie nie moze  
ile ze się to dziać powinno sine prejudicio Nationalistarum, Ktory ob amula-  
tionem z Cudzoziemcami tym bardziey aplikowac się będą etc.

Porym Meliorowano pmiennioną Causulę, uyrzuwizy nie Ktere Terminy



littere onerosi videbantur Nationi, Oddano Secretariorum Proiectis de prepa-  
ratione Trech Exemplariorum, littere potym ab utringq; podpisane.  
Septio soluta in crastinum na dziesiq;.

## Articulus Circumscriptionis.

Correctius vi-  
deatur in Tra-  
ctatu

Et quoniam Ordines Republica unacum Sa<sup>ca</sup> Ma<sup>gestate</sup> facto Regulamine ac  
novo computu Exercituum constituto, in Regno et MD. Litt<sup>eris</sup> immediatam curam  
Militia regulariter solvenda, alenda, sustentanda ac conservanda, iuxta Sepa-  
rationes per Palatinatus, Terras et Districtus, Ordinationemq; reversivam, eo  
nomine exnunc confectum in se susceperunt, Supremis vero Ducibus, et Camp-  
Ducteribus utriusq; Gentis, non nisi solum Usu gladij, Jusq; ex Decreto et  
Imperio Republica bellandi, ac limites Patrios custodiendi et defendendi, con-  
tra quosvis hostes et Invasores, eoq; intuitu Mandata, vulgo Ordynanse ad  
Militiam tantum dandi reliquerunt, ideo abhinc Supremis Ducibus et Camp-  
Ducteribus Regni Poloniae et MD Litt<sup>eris</sup> tam pronunc existentibus, quam de  
inde succedentibus assignationes prorsus ulla, tum pro Stipendijs vulgi na  
Fastugi alias Soldy, quam pro Stativis, Locationibus et Consistentijs vulgo  
Lete, deniq; pro subsidio seu Contributione Hybernali vulgo na Hiberny  
alias na Pleb Limow, pro Vecigalibus pecuniarijs vulgo Kelpene, Duilla-  
rijjs vulgo Copow, Judaicis, vulgo Pogtowne Sydewskie, tum Lystharum  
vulgo Pogtowne Tatarokie, nec non pro Menopolio Tabai, sub quocunq; demum  
Titulo vel preteatu etiam necessitatis inevitabilis aut indispensabilis dire-  
cte vel indirecte extradere, atq; Commissionem seu Distributionem Hyberna-  
lem que in perpetuum abrogatur per se, vel per alios exercere multo ma-  
gis lineas, vulgo Kantony, Divisiones distinctas firmare, Regimentarios  
cumijs mittere, neq; per vindictam vel odii alicujus persone, in Bonis ejus  
Castra metari, ac quasunq; Exactiones per illos vel alios vulgo za Palerami  
extorquere aut aggravare Populum, deniq; computum per Sa<sup>ca</sup> Ma<sup>gestate</sup> et Or-  
dines Regni factam immutare, supernumeraria Vexilla, aut supernu-  
merarios Milites, Equos et pericines augere, Officiales Prolicos cum pre-  
judicio Nationalistarum secundum Pacta Conventa contra Leges Patrias  
admittere, laudata tributa et Solutionem Exercitus in depressionem aequi-  
tatis denegare amplius non licebit, idq; sub penis perduellionis ac puniti-  
onis Officiorum, tum refusionis damnorum ipso facto incurrendis  
in Judicijs tam per presentem Tractatum constitutis, quam Tribunalis  
Regni et MD Litt<sup>eris</sup> nec non castransibus in quocunq; Palatinatu vel